

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja časopisno-založniško podjetje SODL "Naš tisk" / Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska tiskarna "Slov. poročevalca" / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 23-222 do 23-226 / Uprava: Ljubljana, Copova ulica 39 III., telefon 22-575 in 22-621 / Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 25-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-1 / Mesečna naročnina 200 din

Ob desetletnici ustanovitve vojskarskih brigad je v nedeljo govoril maršal Tito na velikem zborovanju v Rumi, kjer se je zbralo nad 300.000 ljudi

Odgovor vlade FLRJ na predlog italijanske vlade o plebiscitu na STO

Plebiscit ob sedanjih pogojih bi pomenil odobritev in uzakonitev zatiranja Slovencev

Beograd, 28. sept. (Tanjug). Državni sekretariat za zunanje zadeve FLRJ je izročil danes italijanskemu poslanstvu v Beogradu odgovor na noto italijanskega ministrstva za zunanje zadeve z dne 13. t. m., v kateri je italijanska vlada predlagala plebiscit na STO in konferenco zastopnikov ZDA, Velike Britanije, Francije, Jugoslavije in Italije, na kateri bi določili način plebiscita.

Preiskava zločina pri Velikocvku

Jubijana, 28. sept. (Tanjug). Kakor poroča »Slovenski vestnik«, glasilo demokratičnih Slovencev na Koroskem, avstrijski varnostni organi dosejajo še niso našli sledov za atentatorji, ki so dvignili iz zraka spomenik padlim partizanom v St. Rupertu. Na kraj zločina je bila poslana posebna komisija dunajskega ministrstva za notranje zadeve, ki bo preiskala primer. Podatke o dosežanjih delu je komisija poslala državnemu toilstvu. »Slovenski vestnik« piše, da slovenski narod na Koroskem in vsa demokratična javnost z velikim zanimanjem spremljata preiskavo organov varnosti ter nestrpnost pričakuje izid preiskave.

Za obnovo jugoslovanskega poslanstva na Madžarskem

Beograd, 28. sept. (Tanjug). Zvedelo se je, da je Jugoslavija zahtevala privolitev za novega izrednega poslanika in pooblaščenega ministra na Madžarskem. Zadnji jugoslovanski poslanik je zapustil Madžarsko maja 1950 in od tedaj je Jugoslavija zastopala na Madžarskem odpravnik poslov.

Grška gospodarska delegacija v Beogradu

Beograd, 28. sept. Grška gospodarska delegacija, ki se mudi že nekaj dni v naši državi, je danes prispela iz Zagreba v Beograd. Predpoldne so člani delegacije obiskali člana zveznega izvršnega sveta Osmena Karabegovića, s katerim so se dlje razgovarjali. Opoldne jim je predsednik zvezne trgovinske zbornice Stane Pavlič priredil obed v prostorih kluba gospodarstvenikov. Jutri odpotuje delegacija v Atene.

Med bivanjem v naši državi je delegacija obiskala zagrebški veleposlanik in se razgovarjala z jugoslovanskimi gospodarstveniki o nekaterih vprašanih jugoslovansko-grških blagovnih menjavi. Obisk grške delegacije je obenem vračanje obiska, ki ga je pred kratkim naredila Grčiji jugoslovanska delegacija, katero je vodil član zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović.

janski vladi že od prej. To stališče smo nadrobno razložili v spomenici vlade FLRJ, izročeni italijanskemu poslaniku v Beogradu g. Martiniju 28. marca 1952, na katero italijanska vlada do danes ni odgovorila.

Vlada FLRJ je tedaj izjavila, da bi bil plebiscit opravičljiv samo ob pogodu, če bi se odpravile vse krivice in posledice italijanske raznarodovalne politike od leta 1918 dalje, ker je ta politika bistveno spremenila etnično sestavo na področju STO. Pri tej priložnosti je jugoslovanska vlada predlagala tudi dejanske ukrepe, ki bi bili potrebni, da bi se ustvarili pogoji, ki bi upravičili rešitev tržaškega vprašanja s plebiscitom. Jugoslovanska vlada je predlagala kot posebno važne ukrepe, ki bi imele naslednje smotre:

1. izvesti popolno strpnost in enakopravnost italijanskega ter slovenskega in hrvaškega prebivalstva na vseh življenjskih področjih;

2. popraviti posledice potujoče valne politike, storjene na škodo jugoslovanskega prebivalstva med italijansko vladavino na teh ozemljih. Odstraniti bi bilo treba vse potujočevalne ukrepe in omogočiti popoln narodni in kulturni razvoj ter pouk v materinščini za Slovence in Hrvate, zlasti pa omogočiti uporabo materinega jezika Slovencev in Hrvatov, ki mora postati enakopravni jezik v javnem in zasebnem življenju; popraviti posledice preganjanja in omogočiti vrnitev tistih prebivalcev in njihovih potomcev, ki so bili izgnani ali prisiljeni zapustiti svoje domove; popraviti posledice, povzročene z gospodarskim zatiranjem in diskriminacijo, s prislilnim odvzemanjem premoženja s kolonizacijo pripeljanih oseb itd., kar je bilo storjeno z namenom, spremeniti ne le nacionalno sestavo, temveč tudi duha prebivalcev tega ozemlja. Ti in podobni ukrepi so bili v škodo slovenskemu znatno področju STO ter so ustvarili umetno sliko o etnični sestavi tega ozemlja;

3. popraviti je treba krivice in posledice administrativnih ukrepov, ki so ostali od prej ali pa so bili naknadno uvedeni med STO (cono A) in Italijo in ki v nasprotju s smislom mirovne pogodbe iz leta 1947 omogočajo Italiji enostranski in privilegirani vplivi na javno in gospodarsko življenje tega ozemlja, s čimer je le-to prišlo v njeno odvisnost in je dana Italiji možnost, da

Romunski pilot prosil za azil

Beograd, 28. sept. (Tanjug). — Romunski vojaški pilot Diaconu Mihai, ki je 24. julija pribežal v Jugoslavijo na romunskem vojaškem letalu na reaktivni pogon, je prosil za azil v Jugoslaviji. Diaconu Mihai se je danes javil romunskim diplomatskim zastopnikom v Beogradu in izjavil, da se ne bo vrnil v Romunijo.

narekuje gospodarski in politični razvoj na tem področju v škodo jugoslovanskih interesov; odpraviti je treba take pogodbe in ukrepe, ki podpirajo pridobitni položaj na škodo slovenskega prebivalstva v coni A STO.

Jugoslovanska vlada zastopa še danes gori omenjeno stališče. Sodi, da bi izvedba plebiscita ob današnjih pogojih, se pravi, ne da bi popravili škodo, storjeno jugoslovanskemu prebivalstvu, — pomenila odobritev in uzakonitev vseh krivic in zatiranj slovenskega prebivalstva v dobi, ko je bilo pod italijansko oblastjo. Za izvedbo gori navedenih pogojev pa bi bila potrebna sorazmerno dolga doba take uprave na STO, ki bo porok, da bodo navedeni smotri doseženi.

Jugoslovanska vlada pa ob sedanjih pogojih in glede na dosedanje stališče italijanske vlade žal ne vidi nobene možnosti, da

bi mogel biti ta pogoj izpolnjen. Zato je prisiljena izjaviti, da ne more sprejeti predloga o plebiscitu, ki ga vsebuje nota italijanske vlade z dne 13. septembra 1953.

V skladu z navedenim zastopa vlada FLRJ stališče, da bi bila pri sedanjem položaju vsaka pogajanja za določitev načina plebiscita v okviru konference, kakor predlaga italijanska vlada, naprej obsojena na neuspeh, in sicer tako dolgo, dokler ne bi bili ustvarjeni prej navedeni pogoji. Sploh meni jugoslovanska vlada, da bi bila sieharna mednarodna konferenca o vprašanju STO neupesna in bi celo oteževala možnost, da bi se naša sporazumna rešitev, če se stališči vlad ne bi zblížali s prejšnjimi diplomatskimi stiki.

Razem tega želi vlada FLRJ zlasti poudariti, da ozačuje, ki je bilo ustvarjeno z aradi italijanskih vojaških demonstracij ob italijansko-jugoslovanski meji,

Ker je AFZ izpolnila svojo nalogo, je kongres v skladu s sedanjo stopnjo socialističnega razvoja sklenil njeno prenehanje in je bila ustanovljena

Zveza ženskih društev Jugoslavije

ki se bo v tesni sodelovanju s Socialistično zvezo delovnega ljudstva in ostalimi organizacijami zavzemala za reševanje konkretnih ženskih vprašanj in vodila borbo za vsestransko uveljavljanje ženske enakopravnosti

Beograd, 28. sept. IV. kongres AFZ Jugoslavije je danes končal svoje delo s sprejetjem sklepov, ki so plod podrobnejših razprav v posameznih skupinah ter sprejel ustrezajočo resolucijo. Poročila o sklepih in predlogih posameznih skupin so podala Milka Kufirin, Ljiljana Colovska, Dušana Kovačević in Nad a Božinović.

O delu žena na vasi

Kongres je nato sprejel resolucijo o delu žena na vasi, ki jo je brala tov. Tadić. Resolucija poudarja med drugim: Skupščina Zveze ženskih društev Jugoslavije smatra, da je dosedanje delo za izobraževanje žena na vasi doslej velike uspehe zlasti na tečajih o zdravstveni vzgoji ženske mladine, v zdravstvenih akcijah in različnih drugih tečajih za izobraževanje žena, gospodinj in mater. Skupščina pa poudarja, da bi se z večjo povezavo vseh prosvetnih činiteljev s podpiranjem in razvijanjem iniciativ vseh, ki delajo na vasi ter s sistematičnim delom ženskih organizacij samih lahko doseglo mnogo več.

Zenska društva in žene v drugih organizacijah lahko imajo v izobraževanju žena zelo važno vlogo, ker bo slonel delo na interesu žena samih ter na prilagoditvi vsebine in metode borbe v skladu z njihovimi konkretnimi problemi. Ta društva in organizacije lahko izvrševajo vlogo pri dvigovanju pismenosti in splošne zdravstvene kulture, pri izboljševanju higijene prehrane in stanovanja, pri negi in vzgoji otrok, v seznanjanju vaskih delovnih žena z njihovimi pravicami in obveznostmi, kakor tudi z dvigovanjem njihovega znanja na področju kmetijstva.

Ustanovitev Zveze ženskih društev

Za tem je bila soglasno sprejeta resolucija o ustanovitvi Zveze ženskih društev Jugoslavije. Resolucija poudarja med drugim:

Velike politične in družbene spremembe v sedanji evoli razvijanja socialistične revolucije so ustvarile v sistemu družbene samouprave takšne organe delovnega ljudstva, ki rešujejo vsa družbena vprašanja, vsa vprašanja življenja državljanov. Za enakopravnost žena je bistveno njihovo aktivno uveljavljanje v teh organih. Tu je mesto, kjer se mora manifestirati enakopravnost žena. Druž-

JUGOSLOVANSKA NOTA BOLGARIJI

Novi dokazi sovražnosti proti Jugoslaviji

Ravnanje bolgarske vlade ni in ne more biti pot k normalizaciji odnosov med obema državama

Beograd, 28. sept. (Tanjug) Državni sekretariat za zunanje zadeve FLRJ je izročil danes po bolgarskem veleposlanstvu v Beogradu naslednjo noto ministrstvu za zunanje zadeve Ljudske republike Bolgarije: »V nasprotju z izjavami najvišjih voditeljev Ljudske republike Bolgarije, da želi Bolgarija dobre sosedne odnose z ostalimi državami na Balkanu, zlasti pa s Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo, kar je bilo s formalne strani podprto s predlogom vlade Ljudske republike Bolgarije za zamenjavo veleposlanikov s FLR Jugoslavijo, govore spodaj navedena dejstva, da vlada Ljudske re-

publike Bolgarije še nadalje vodi sovražno politiko proti FLR Jugoslaviji.

Sedemnajstega septembra 1953 ob 19.30 je z ozemlja Ljudske republike Bolgarije poslani diverzant Radomir Mladenović, imenovan Adžija, s še enim diverzantom hudo ranil dva jugoslovanska miličnika, in sicer Ratka Zivadinovića in Ljuba Stoilkovića, ki sta bila po službeni dolžnosti v bližini Soko banje na ozemlju Ljudske republike Srbije. Po tem napadu na jugoslovanska organa Ljudske milice so se diverzanti premaknili na odsek Belj potok okraj Timok kjer so ponočič med 20. in 21. septembrom 1953 ubili Tomislava Valjovića, miličnika, v službi v Knjaževcu, ter Dragoslava Nikolića, kmeta iz Belega potoka, Stevana Rajkovića miličnika, Vinka Milenkovića, vojaka obmejnih enot, pa hudo ranili.

Jugoslovanski organi Ljudske milice so takoj intervenirali in v spopadu s poslanimi diverzanti ubili Radomira Mladenovića, ki je v tem kraju znan kot zločinec še iz dobe, ko je aprila 1949 ubil zadržanega Zivadinovića iz vasi Mozgova. Mladenović je tedaj, boječ se ljudske sodišča, zbežal v LR Bolgarijo, kjer so ga spre-

jeli kot političnega emigranta. V LR Bolgariji je Mladenović živel do zadnjih dni in so ga od tam, z legitimacijo na ime Stanas Nikolajev, delavec tovarne »Zitit«, oboroženega poslali čez mejo v FLR Jugoslavijo z diverzantsko nalogo.

Stevilni zločini ter pred kratkim opisano dejanje bolgarskih obmejnih organov — nota državnega sekretariata za zunanje zadeve FLRJ šteje 412.282 z dne 16. sept. 1953 o ranitvi jugoslovanskega granicarja Duška Bajovića — kakor tudi enostavno zanikanje dejstev, nastetih v notah državnega sekretariata za zunanje zadeve FLRJ z dne 25. junija 1953 in 26. junija 1953 o uboju jugoslovanske granicarja Antona Hlebeča in ranitvi jugoslovanske granicarja Janka Gundiča nedvoumno govore, da se nadaljuje sovražna politika bolgarskih organov do Federativne ljudske republike Jugoslavije. Nadaljevanje te prakse bolgarskih organov in organiziranje zločinov proti mladenemu življenju uradnih oseb na ozemlju FLRJ ter izgrede na jugoslovansko-bolgarski meji govore, da vlada Ljudske republike Bolgarije narekuje politiko sovražnosti proti FLRJ, za kar nosi izključno odgovornost.

Državni sekretariat za zunanje zadeve FLRJ odločno protestira proti ravnanju bolgarskih organov, pod katerih vodstvom potekajo te protijugoslovanske akcije, in zahteva, da vlada LR Bolgarije stori ukrepe pri svojih organih, da se taka dejanja proti FLR Jugoslaviji ne bodo več ponavljala. Vlada FLR Jugoslavije resno opozarja vlado LR Bolgarije, da tako ravnanje ni in ne more biti pot k normalizaciji odnosov med obema državama, čeprav so se za normalizacijo opetovano izjavili v zadnjih tednih tudi nekateri zelo vplivni državni funkcionarji LR Bolgarije.

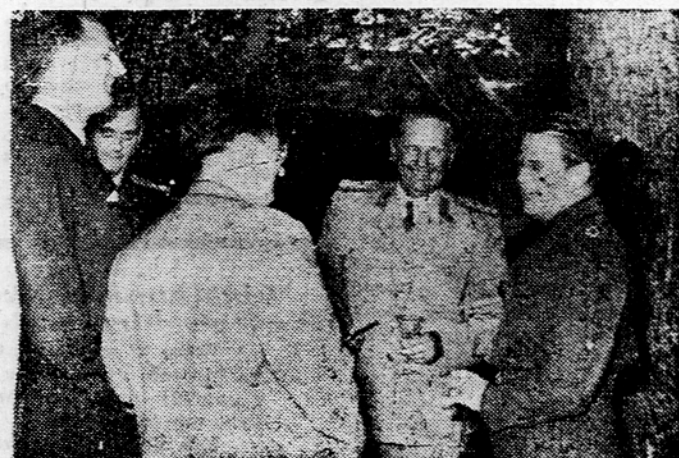
Izvršni svet FLR Jugoslavije si pridržuje pravico, naknadno poslati odškodninsko zahtevo za uboje in poškodbe, opisane v tej noti.

Neuspela informbirojska propaganda

Beograd, 28. septembra. — Po obvestilu Jugopressa so iz informbirojevskih držav v zadnjem času poskušali vtihoapiti v našo državo večje količine svojega propagandnega gradiva. V glavnem gre za razne emigrantske lističe, ki jih tiskajo v informbirojevskih državah, brošure in letake. Tako so 19. sept. na reki Tisi zajeli večjo količino takega gradiva, ki so ga skušali vtihoapiti iz Madžarske. Na področju Lazinega brda na bolgarski meji so našli v ročji od 18. na 19. septembra okrog 40 kilogramov propagandnega materiala, podobnega tistemu iz Madžarske. To gradivo so našli kmetje in ga takoj izročili organom oblasti. V bližini Izvora na bolgarski meji so prav tako našli kopico takega gradiva. Podobne poskuse vtihoapljanja propagandnega gradiva v Jugoslavijo so zabeležili tudi na romunski meji. Tako so organi romunske obveščevalne službe skušali v času od 16. do 20. septembra vtihoapiti prekopu Embrava nad 30 zabojev podobnega propagandnega gradiva kot iz Madžarske in Bolgarije.

Moskva, 28. sept. (AFP). Tuji opazovalci pričakujejo, da bo sovjetska vlada še v teku današnjega ali jutrišnjega dne odgovorila na noto treh zahodnih veleposlanikov o Luganu. Tuji diplomati ne pričakujejo, da bo sovjetska vlada predlog sprejela, vendar pa menijo, da bo nekaj predlagala.

Z VELIKIH MANEVIROV JLA

S sprejema tujih vojaških delegacij pri maršalu Titu na manevrskem področju. — Maršal Tito in Edvard Kardelj v razgovoru z maršalom Hardingom in Mac Leanom, nekdanjima vodja socialistične vojske med pri vrhovnem štabu NOV.

Volilni sklad naj omogoči neomejeno aktivnost organizacij Socialistične zveze

Smo na pragu velike politične aktivnosti vseh političnih organizacij posebej pa je organizacija Socialistične zveze. Če so se doslej omejevale priprave na volilne ljudskih poslancev v zvezo in republiko ljudsko skupščino ter zborov proizvajalcev bolj za odbore SZ in ožji aktiv te organizacije, bo odslej to razpravljanje šlo v širino. Na zborih volivcev in sestankih članov vseh organizacij SZDL se bodo državljanji podrobno pogovarjali ne le o nalogah ljudskih poslancev in novih ljudskih skupščinah ter o novi metodi dela teh najvišjih predstavniških teles, temveč tudi o dosedanjem delu ter nalogah, ki nas čakajo, da si bomo ustvarili tako življenje, v katerem bomo imeli vsi čim bolj zadovoljene materialne in kulturne potrebe. Prav ta širina političnega dela, ki naj zajame sto in stotisoče volivcev tako, da bodo aktivno sodelovali v teh razpravah, nujno zahteva, da naš politični in gospodarski aktiv vsebinsko poglavitno svoje delo, zahteva od tega aktivna veljavanja in poznavanja naše zmožnosti, zahteva skrajna ljudska, ki jih nocoje, se tako zamotano vprašanje ne preseneti.

Prav od kvalitete političnega dela in v teh tednih je mnogo odvisno, ali se bodo naša Ustavna zveza in metode dela ljudskih skupščin osvajali s prvimi dnem njihovega postavljanja, ali pa se bomo morali potem sele boriti za ta načela. Brez dvoma je uspešno delo najvišjih predstavniških teles odvisno predvsem od kar najtesnejšega sodelovanja ljudskih poslancev v volivci ter od zavesti teh volivcev, ki naj jim omogoča, da vedno gledajo dogajanje v njihovi neposredni okolici, v okviru skupnosti. Zato ima Socialistična zveza prav v teh tednih do volitev veliko in odgovorno nalogo, da vse to pojasni državljanom že zdaj, ko se bodo odločali za ljudi, ki naj jim zastopajo v ljudskem parlamentu. Gre za to, da postane vse, kar je zajelega zlasti v materialu zasedanj Glavnega odbora SZDL Jugoslavije in Slovenije, dalje s poslednjega zasedanja zveze in republikanske ljudske skupščine ter proglasa Glavnega odbora SZDL Jugoslavije, vsaj v bistvu jasno vsakemu volivcu. Gre za to, da je vsakemu volivcu jasno, da gre za njegovo aktivno in konstruktivno sodelovanje v upravljanju svoje države. Ne gre torej zgolj za volilno agitacijo, za agitacijo za udeležbo, za formalno izvolitev predstavniških teles. Gre za politično šolo, za vzgojo, ki naj bo v teh tednih mnogo bolj intenzivna, kvalitetna, torej takak, da bomo imeli od nje trajne sadove.

Socialistična zveza kot organizator politične predvolilne aktivnosti se te odgovornosti v

Grška vojska delegacija odpotovala

Davi je odpotovala iz Beograda grška vojska delegacija z generalom JLA se je od nje poslovil na železniški postaji generalni major Zarko Zgonjanin z drugim visjimi oficirji. Pri slovesu sta bila navzoča tudi grški veleposlanik v Beogradu g. Spiros Kapetanides in vojski ataše brigadni general g. Epaminondas Vretos.

Iz Amerike bomo dobili 1,5 milijona kg mleka v prahu

Beograd, 28. sept. V začetku oktobra do prispela z ladjo »Crna gor« prva pošiljka mleka v prahu, ki jo je organizacija CARE dala vladi ZDA, da jo razdeli jugoslovanskim otrokom. Skupno bo ta organizacija razdelila milijon in pol kg mleka v prahu v vrednosti okrog 600.000 dolarjev. Šest mesecev bo 226.000 otrok dobivalo mleko v šolskih kuhinjah.

Zagotovilo maršalu Titu

Z dolgotrajnimi ovacijami je bila sprejeta brozjeva tovarišu Titu, v kateri ga kongres obvesča o svojem delu in o bodočih nalogah Zveze ženskih društev Jugoslavije. Kakor smo se aktivno borile in podpirale našo osvobodilno vojno, spočajo delegatke kongresa maršalu Titu, sin kot smo vsestransko delale v letih po vojni, tako bomo tudi danes v našem razvitem političnem in družbenem življenju znale najti svoje mesto, s katerega bomo kot aktivne sodelavke v političnih in družbenih akcijah krepko poprijele

polni merj zaveda. Zoori volivcev, članski s stanki, seje, konference, predavanja — pri čemer bodo sodelovali vsi najvidnejši in najbolj razgledani tovariši iz zveznih in republiških ter okrajnih vodstev — bodo poleg prepričljive agitacije potom časopisov, brošur, plakatov itd. najbolj pogoste oblike politično vzgojnega vpliva Socialistične zveze na volivce.

Konference, seje, potovanja in tisk pa zahtevajo tudi znatnih denarnih sredstev, česar ne more nadomestiti, še tako velika poživiralnost aktivna. Naš skupen interes pa je, da bodo ta sredstva na razpolago Socialistični zvezi. Zato naj v tem pogledu pomaga vsak član Socialistične zveze in zaveden državljan, da bodo ta sredstva zagotovljena in da se bo politično delo nemoteno razvijalo. Zato je na zadnji seji Glavnih odbor skleril, da osnuje volilni sklad.

Zbiranje sredstev za volilni sklad je postavljen na najširšo osnovo. Vsak državljan naj prispeva po svojih močeh v ta sklad. Zbiranje teh sredstev pa ne bo samo po organizacijah Socialistične zveze, temveč tudi preko organizacij mladine, žensk, sindikatov itd. To delo ne bo težavno, če bo politična aktivnost vsake organizacije Socialistične zveze v skladu s splošnimi nalogami SZDL pred volitvami. Zato zbiranje sredstev za volilni sklad ne predstavlja zgolj finančne akcije, temveč je treba, da se ob tem razvije kar najbolj razgibana in dividualna agitacija. Zato je nuj-

Obsodba italijanskega izzivanja

Kongres je na koncu ostro obsodil agresivno politiko italijanske vlade do naše države. »Preveč je še svež spomin na žrtve naših sinov in hčera, poudarja resolucija, na strašno razdejanje in zločine, ki so jih v najhujši preteklosti zagrešili italijanski okupatorji, da bi mogli danes mirno in ravno, dušno gledati povampiranje istega zla. V miru, svobodi in

Ljubljanskim aktivistom iz narodno-osebne borbe!

Vsem, ki so se prijavili za zbor aktivistov iz NOB na Pugledu pri Kočevju, sporočamo, da bo skupni odhod z avtobusi dne 3. oktobra ob 6. uri s Trga revolucije. Cena prevoza 300 din.

Vse, ki so prejeli vabila in se še niso prijavili, prosimo, naj najkasneje do 1. oktobra sporočijo Pripravljalnemu odboru pri MO SZDL, Resljeva 9, ali se bodo Zboru udeležili ali ne.

Pripravljalni odbor pri MO SZDL

no, da so zbiratelj sredstev za volilni sklad politično razgledani ljudje, ki bodo istocasno znali tudi s prepričljivo besedo jasnojasniti pomen volitev ter vložiti naših bodočih pediatvniških teles v nadaljnem razvijanju naše demokratične skupnosti.

Glavni odbor je te dni že razposlal okrajnim in mestnim odborom SZDL posebne bloke volilnega sklada s po 10, 20, 50 in 100 din Osnovne organizacije odtrže za kritje stroškov, ki jih imajo v zvezi s svojo politično aktivnostjo 10 odstotkov, okrajni oziroma mestni odbori pa 25 odstotkov. Tako razdelitev je seveda razumljiva, če upoštevamo, da bo imel Glavni odbor z organizacijo in osrednjim pripravilnim in izdajanjem propagandnega materiala za vse organizacije največ izdatkov. Predvidena pa je tudi pomoč ekonomsko šibkejšim, okrajnim odborom SZDL.

Vključno temu, da je razpečanje blokov volilnega sklada oziroma zbiranje sredstev postavljen na najširšo osnovo, pa Glavni odbor te dni vaji še s posebnim pismom vsa podjetja, delovne kolektive, zadruga in ustanove, da tudi kolektivno podprejo to akcijo. Ker pa je znano, da morajo tudi naša podjetja, zadruga itd. varčevati in da ne razpolagajo z neomejenimi denarnimi sredstvi, bo Glavni odbor imena vseh podjetij, zadruga itd., ki bodo vplačali v volilni sklad večje zneske, objavil v prazničnih številkah dnevnikov, ki bodo izšle v tednu po volitvah v počastitev Dneva repub-

Tuje predstavnice na kongresu AFZ

poudarjajo željo po vzpostavitvi tesnejšega sodelovanja z našo žensko organizacijo in veliko zanimanje naprednih ljudi v tujini za Jugoslavijo

Beograd, 28. sept. Po končanem kongresu AFZ je nekoliko predstavnic ženskih organizacij iz tujine izneslo sodelavcu Tanjuga svoje vtise s kongresa: Delegatka Zdrženja turških žena Umran Delmir je izjavila, da je zelo srečna, ker je imela priliko obiskati Jugoslavijo in spoznati njene žene. »Sedaj, ko se med našima dvema državama poglabljajo prijateljski odnosi na vseh poljih, smatram, da bi bilo zelo koristno vzpostaviti čim boljše odnose med ženami Jugoslavije in Turčije.« Na koncu je predstavnica turških žena izrazila zadovoljstvo zaradi prisrčnosti in toplega sprejema, ki so ji ga izkazali na vsakem koraku.

»Resnost vaših žena in njihova zvestost v obravnavanju različnih problemov sta pustila na meni globok vtis,« je dejala predstavnica organizacije socialističnih žena Belgije Alex Borgeuet. »Vaše žene so mlade, inteligentne, vedre in prijetne ter prevzemajo smelo svojo odgovornost. Mi se v Belgiji zelo interesiramo za izkušnje Jugoslavije v izgradnji socializma, posebno še za delavsko upravljanje.« Gospa Alex Borgeuet je nadaljevala, da so v Belgiji imeli velik odmev članki o Jugoslaviji, ki jih je napisal predsednik socialistične stranke Belgije Max Buset po svojem povratku iz Jugoslavije pred letom dni. Ti članki, ki so bili objavljeni v organu socialistične stranke »Peuple«, so bili čitani z velikim zanimanjem. Sedanja obisk je mnogo doprinesel k razumevanju za probleme, ki stoje pred jugoslovanskimi ženami in se v mnogem skladajo s problemi belgijskih žena. Gospa Borgeuet smatra, da ti prvi kontakti ne bodo ostali edini.

Dr. Aristi Payataki iz Soluna je izjavila, da odnosa s kongresu, so najboljše vtise. Ona je posebno zainteresirana za probleme kmečkih žena in želi zvede.

like. To bo obenem tudi najlepše voščilo k Dnevu republike. Morda se bo kdo vprašal, čemu Socialistična zveza ne dobij te sredstev od države. To bi bilo seveda v ostem nasprotju z duhom ustavnega in volilnega zakona po katerem postavljajo kandidature zbori volivcev, torej vsi državljani, ki imajo volilno pravico in ne samo člani Socialistične zveze. Socialistična zveza torej ne more biti privilegirana organizacija, ki jo finančno podpira država, temveč nastopa enakopravno z vsemi organizacijami in državljani in ob enakih pogojih v volilni kampanji.

Sicer pa tudi doslej ni dajala država Socialistični zvezi denarnih sredstev. Vzrok, da Socialistična zveza ni ustvarjala pri večini dosedanjih volitev volilnega sklada je bil v prejšnjem gospodarskem sistemu, v katerem so družbene organizacije pa tudi Socialistična zveza imele določeno število podjetij in so razpolagale z njihovimi dobički. Nov gospodarski sistem pa je odpravil tudi to nasprotje, da vzdržuje organizacijo v glavnem le nekaj podjetij, namesto, da je to stvar nas vseh, ki nam je ta organizacija za družbeni vzpon nujno potrebna.

Prepričani smo, da bo zato vsak državljan, zlasti pa vsak član Socialistične zveze, ter vsako podjetje, zadruga, ustanova itd. po svojih zmožnostih in zavesti podprli volilni sklad ter s tem omogočili neomejeno aktivnost organizacij Socialistične zveze.

V ltvarni Umetniške zadruga so že izgotovljeni odlični za koč vski spomenik borcem. — Na sliki »Bombašica« Staneta Keržiča in »Strelec« Marjana Keršiča

Obiščite gospodarsko razstavo v Kočevju

Gospodarska razstava v Kočevju, ki so jo odprli v nedeljo v poslopu osnovne šole in bo odprta vse do proslave 10. obletnice Zbora odposlancev, prikazuje gospodarski razvoj kočevskega okraja po osvoboditvi. V dveh sobah v pritličju osnovne šole so razstavljene izdelki domače obrti: zlasti suhe robe, ki jo razstavljajo kme-

tijske zadruga Ribnica, Jurjevica, Karlovlca, Rob, Velike Lašče, Dolnjevaščani pa razstavljajo njih znamenite lončarske izdelke. Kovinarsko dejavnost okraja zastopa podjetje »Ključavničarstvo« Kočevje, ki razstavlja okovja za pohištvo, namizne svetilke, kovinsko garnituro mizo s stoli, mestno klopčarstvo Kočevje pa razstavlja kotel za žganjekuho, razne kadi in drugo. Podjetje »Planica-sport« iz Ribnice razstavlja nekaj izdelkov televadnega orodja — drog, bradljo in odskočno desko. Mnogo zanimanja vzbujajo tudi izdelki upokoienega rudarja, nekdanjega izseljenca v Franciji Martina Kranjca iz Kočevja. To so različne vaze in pokali, izdelani iz granatnih tulcev in bogato gravirani, kar pomeni dragoceno ročno delo mojstra — samouka.

Razstavna soba okrajnih lovskih družin je vedno polna obiskovalcev. V njej so razstavljene bogate lovške trofeje lovcev kočevskega okraja — rogovja srnjakov in jelenov, nagačene glave volkov, medvedov in divjih prašičev, neštete kož divjadi, s katero so kočevski in ribniški gozdovi tako bogati. Posamezni razstavni oddelki prikazujejo pravilno gojitve divjadi, zimska hranilna in drugo. Lovska zadruga razstavlja vse lovške potrebščine in opremo, diagrami na stenah pa govorijo o priručnih lovih v zadnjih letih o pokončevanju volkov in o škodi, ki so jo volkovi povzročili v gozdu in na poljih v okraju.

Prozvede lesne industrije razstavljajo stolarna iz Sodražice, kočevska mizarina ter podjetje mizarar, pleskarna in tapetinstvo iz Kočevja ter nekateri zasebni mojstri. Bogato razstavo tekstilnega blaga je razstavila tudi kočevska tekstilna tovarna »Tekstilana«. Televadno društvo »Partizan« iz Kočevja pa je razstavilo svoje rekvizite ter diplome in pokale z različnih nastopov in tekmovanj v zadnjih letih. Poseben razstavni oddelk napolnjujejo proizvodi kočevskega

Cestno-prometna navodila udeležencem proslave Kočevskega zbora

Pripravljalni odbor za proslavo 10. obletnice Kočevskega zbora odposlancev slovenskega naroda opozarja vse, ki se namenjavajo udeležiti proslave, da bodo vse enosmerne ceste Ljubljana—Kočevje, Postojna—Kočevje, Novo mesto—Kočevje, Črnomelj—Kočevje (samo čez Nemško loko; cesta čez Koprivnik zaprta za vsa prometna sredstva) in Delnice—Brod na Kolpi—Kočevje odprte od sobote do 12. ure, v nedeljo samo v smeri proti Kočevju, po 12. uri pa bodo odprte za povratek v vse smeri.

Železniška nesreča v Zidanem mostu

Celje, 28. septembra Davi se je, kmalu po 6. uri zjutraj pripetila na železniški postaji v Zidanem mostu huda prometna nesreča, ki je doslej terjala 1 smrtno žrtev. Pri premikanju vagonov zagrebške kompozicije pri vlakcu št. 514, ki je iz Ljubljane v Zidani most pripeljal kmalu po 6. uri in ki je nato po 40 minutni zamudi nadaljeval proti Mariboru, se je zaradi napačno postavljene kretneke 1 vagon prevrnil, 2 pa sta se močno poškodovala. Po nepopolnih podatkih je bilo okoli 20 potnikov ranjenih, ena potnica pa je po prevozu v celjsko bolnišnico umrla.

kmetijsko-gozdarskega posestva. Za grafiki na hodnikih, ki prikazuje sestavo travnikov in košenic ter njih floristično sestavo, dajo slutiti, da se uprava posestva resno bavi s svojimi problemi, kako izboljšati zemljo, da bo dajala več krme, pašne in pridelka. Bogata in peštra je zbirka razstavljenih kmetijskih proizvodov, zlasti sadja (najbolje razstavljena uprava posestva Borovec), krompirja, vrtnin in zelenjave, mlečnih izdelkov, jajc, medu, žganja, sena, žita in drugega. Povečane fotografije na stenah kažejo krasno plemensko živino posestva, grafiki pa prikazujejo obiskovalcem razstave, da je prav v žirinovje dosežen na kočevskem posestvu največji uspeh. Močno se je povečala v zadnjih treh letih proizvodnja mleka. Leta 1950 je imelo posestvo 387 krav, ki so dale 550.353 litre mleka, oziroma po kravi 1422 litrov mleka na leto, letos pa imajo že 898 krav, ki so dale že doslej 861.674 litrov mleka, oziroma 1918 litrov vsaka. Ze lani je dalo posestvo 69 odstotkov vsega mleka v prodajo, letos pa že čez 70 odstotkov. Dalje prikazuje posestvo na razstavi sorte poskuse s krompirjem, brez gnojenja in škropljenja, v katere so zajeli 32 različnih vrst krompirja. Lani so pridelali na 173 ha 272 vagonov krompirja ali 157,2 stovon na ha, letos pa na 188 ha 300 vagonov predvsem semenskega krompirja.

Tudi oddelk gozdarstva je pester. Razstavljajo različne vrste lesa in različne oblike — hode, prage, resani les, drva, janski les, nato pa še gozdna semena, zdravilna zelišča, način gozdozgojstva, boj proti lesnim škodljivcem in tako dalje, pa tudi načine obdelave lesa — žago vencičank, polnojarmenik in druge. Razstavljajo so kmetijsko-gozdarsko posestvo Kočevje ter LIP Ribnica in Kočevje in trgovina z lesom in suho robo.

Pred šolo so v parku razstavljene različni kmetijski stroji, ki jih je razstavila Okrajna zveza kmetijskih zadrug. — vs.

peljali udeležence na proslavo, bodo parkirala po naslednjem redu: Vsa vozila iz smeri Ljubljana nasproti Jugopetrol, izven mesta; iz smeri Novega mesta na prostoru pri »Novogradnji«, izven mesta; iz smeri Delnice—Brod na Kolpi na prostoru Dijakovega doma; iz smeri Koprivnik na prostoru za Šeškovičim domom in iz smeri Rog na prostoru za Šalko vasjo.

Na vseh teh prostorih bodo pripravljene tudi shrambe za kolpala, ki jih bodo čuvali za to določeni reditelji. Nadaje obojdo parkirala vsa vozila z vprežno živino na določenem mestu v Doljini vasi in Stari Cerkuvi, oziroma v Zeljnah in Cvsiherjvju ter pred stari pokopališčem v Kočevju.

Člani socialistične zveze in vsi volivci segajte po blokih volilnega sklada!

KULTURNI RAZGLEDI

Mac Gilbert Sauvajon: Trinajst jih bo

Druga premiera v lju bljanskem mestnem gledališču

Kot literarna vrst je komedija pri nas priznana in cenjena. Seveda se razume, da so priznane in cenjene le dobre komedije s primerno umetniško vrednostjo. Položaj komedije kot gledališke vrste pa je nekoliko drugačen. Zdi se mi namreč, da jo oficijelno več ali manj vsi štejejo za nekoliko manjvredno, za domeno ljudi z ne ravno najboljšim okusom.

telnjela na »kolektivni halucinaciji, da je bil od nekdanj »navadna reva«, in je tudi od nje pobežal zato, ker se je je bal. To Consuli zažoga, da iz prezira maševanje opusti — toda ob njenem odhodu jih je pri Villardijevih spet ostalo trinajst.

Delo zapusti vtis, da je snov za obdelavo v treh dejanjih preskromna, oziroma da so tri dejanja za neprestano variranje istega motiva nekoliko preveč.

Režiser Jože Gale se je tega zavedal in je tekst umestno skrajšal, poleg tega pa povezal zadnja dva dejanja v celoto, s čimer je dosegel nujno potrebno hitrejši tempo. Skupno z inženjerom Nikolom Matulom iz je dela naredil domačo vse, kar se je v danih prilikaž dalo narediti.

našem temperamentu popolnoma tuj, zunanje virtuozne strani igre, pa tudi vsebinska stran nastopajočih oseb ni najenostavnejša. V očiti težnji za izpolnitev prve zahteve, je bila druga nekoliko zanemarljiva — mnogo več koncentracije je zavzela brzina kot pa izoblikovanost govora in kretnja.

Kongres slovenskih zgodovinarjev v Ptuju

Ptuj je bil počaščen z VIII. kongresom slovenskih zgodovinarjev v dnevih 18. in 19. septembra, ko je ptujsko muzejsko društvo praznovala četrtnjstvi jubilej — svojo 60 letnico. V počastitev te obletnice so slovenski zgodovinarji izbrali Ptuj za svoj VIII. kongres.

Poziv terenskim političnim aktivistom iz NOB

V okviru proslave X. obletnice Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju bo 3. oktobra 1953 ob 11 Zbor terenskih političnih aktivistov iz narodnoosvobodilne borbe na Pugledu pri Kočevju, na zgodovinskem mestu I. zbora aktivistov Osvobodilne fronte 27. aprila 1943 — Vabljeno so vsi politični delavci nekdanjih pokrajinskih, okrajnih in rajonskih forumov Vsi, ki bodo prejeli vabila, naj se razidno evidence in organizacije prevoza tako prijavijo okrajnemu odboru SZDL svojega okraja. Tovarishi, ki bivate izven okraja, kjer so med NOB delovali, ali ki do 24. sept. niso prejeli vabila, naj takoj pošljejo svoj naslov z osnovnimi podatki (ime, priimek, dolžnost v času NOB itd.) tistemu okrajnemu odboru SZDL, na čigar področju so delali; kot terenski politični delavci med narodnoosvobodilno borbo.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

SPORT

Kotaljkarji bodo pokazali kaj znajo

Kogar koli v večerih urah zanese mimo Lučarjeve ulice, do tam vidi kopice knjižaric, glin, glazolice, dijačo lake, vse mogoče, obezave iz proze, vse na kotaljškah — ali razloku lijeve — na drsakah na kolečkih. Ta sporna vrsta je pri nas mlada in se premalo zna, doživlja pa vse več priljubljenosti in prijateljstva.

Zmag naših plavalcev na Dunaju

V petek zvečer se je na Dunaju pričela pleziarjska dvojica med jugoslovansko reprezentanco in našimi plavalci. Na prvi dan v jutranji pripravi precej krepko z 2:53 točkami Jugoslovanski plavalci so že prvi dan postavili tri nove državne rekorde. In sicer Vinka Jerešin s časom 2:00 m pri 100 m, Štefica 3:00.8 ženske štafeta na 4 krat 100 m s časom 5:16.3 in moška štafeta na 4 krat 100 m s časom 4:40.6.

Ustanovljena je Zveza prevajalcev Jugoslavije

V nedeljo, 27. t. m. je bil v Beogradu kongres, na katerem so jugoslovanski prevajalci ustanovili Zvezo prevajalcev Jugoslavije. V njej so vključena vsa obstoječa republiška društva oziroma združenja. Zveza bo usmerjala delo teh organizacij. Prizadevala si bo za prevajanje in širjenje velikih znanstvenih in literarnih del svetovne kulture pri nas, skrbela bo pa tudi za populariziranje naše knjižne ustvarjalnosti po svetu.

Uradni list FLRJ

objavlja v številki 39 z dne 23. septembra 1953 med drugim pripravilo zveze ljudske skupšine o dajanju imena krajem, ulicam in gospodarskim organizacijam in ustanovam, spremembe in dopolnitve uredb o preiskavi, odkopu in vpisu učenec v prvi razred gimnazije, odločbo o povečanju dela deviznih sredstev, ki ostanejo avtomobilskim transportnim in filmskim podjetjem na prostovoljno inlaganje, odločbo o cenah za zdravila ter spremembe in dopolnitve pravilnika o potnih stroških pit-ustlužbevc in delavcev.

Planinski vestnik

Tudi 9. številka glasila PZS »Planinski vestnik« je, kakor že več dosedanjih, posvečena 60-letnemu jubileju slovenskega planinstva v tem znanstvenem preizkuhu v njej prebramo zvezo predgovora o enem najstarejših planinskih društev pri nas in sicer v Kamniku. V ostalem ne bomo našli ničesar, kar ne bi bilo zanimivo tudi za ostale ljubitelje planinstva. V ostalem ne bomo našli ničesar, kar ne bi bilo zanimivo tudi za ostale ljubitelje planinstva.

MALI OGLASI

- GOSPODINJ POMOČNICO spremljen Kocic Celovška 130. OKRAJINI ZDRAVSTVENI DOM POSTOJNA vabi na razpisno javno razpisa za pomočnico pri upravljanju zdravniškega pomočnika (medicinske sestre) ali bolničarice večje administracije zdravniškega doma. Pooblastilo za posredovanje pripravi v pisni obliki pri pripravi na razpisno javno razpisa za pomočnico pri upravljanju zdravniškega pomočnika (medicinske sestre) ali bolničarice večje administracije zdravniškega doma.

Opozorilo!

Današnji številki našega dnevnika smo priložili položnice in prosimo naročnike, da čimprej na naše pošiljnice za mesec oktober. S tem si bodo zagotovili tudi pravico do nezgodnega zavarovanja po pravih DOZ.

Pravkar je izšla knjiga „Kartuzija Pleterje in partizani“

V njej je Josip Edgar Leopold-Lavrov, ugledni prior kartuzijskega samostana v Pleterjah, nanižal, kakor sam pravi, »razne dogodke, doživljanje in dejstva objektivno, stvarno, mirno, sine ira et studio».

1941—1945 — SPOMINI

Nabavite si takoj to knjigo, ki je izšla v zelo lepi opremi!

Dobite jo v vseh knjižarnah, v časopisnih kioskih ter v podružnicah »Slov. poročevalca«. V kartonirani izdaji stane 290 din, vezana v celo platno s ščitnim ovitkom pa 395 din.

Vi materiala po o preizkusih, ni pr. glede na določene ali zahtevane lastnosti, tako da jih držimo vsakebi — opri na dober jezikovni čut. Glede na goranje tudi nimamo pomislekov proti preizkusni palci.

Kurišče je kraj, kjer gorivo gori ali z drugimi besedami (odprt) prostor v peči, v katerem sežigamo kurivo (pri normalnem barometerskem tlaku). Kuriv ne kurimo, pač pa kurimo z njimi; zato pa kurimo prostor, ki je tedaj kurjen, in kurimo tudi ogenj.

Kurlina površina je površina, na kateri sežigamo kurivo, torej površina rešetke. Za razliko pa so ogrevalne površine (kotel) iste, ki jih ogrevamo in ker na njih ničesar ne sežigamo, jih s kurlinimi ne smemo zamenjavati.

V tej zvezi sta nam zašla v pero še dva tehniška izraza, s katerima jezikoslovci niso najbolj zadovoljni. Mimo tega pa le kaže tako, da bomo morali

tehni ki v svojem besedišču kar obdržati pojma vroče (ne toplo) in hladno (ne mrzlo) stanje, ki sta potrebna v tehniki oblikovanja kovin. Vsaka adaptacija v prilog naše besede bi lahko škodovala jasnosti izraza. Za primer naj služi stara tale stavka: V prostirih hladno valjarne n. pr. jeseniške železarne je pozimi mrzlo, ker ni kurjen. Potemtakem velja: vroče stanje kot nasprotje hladnemu v tehnologiji, mrzlo pa naj bo nasprotje toplemu, v spolni rabi, kadar jezikovni čut in pa temperatura ne zahtevata, da ga stopnjujemo v vroče!

O vleku bi dejali, da je dejstvo (učinek) vlečenja, vleka (trakcija) pa način vlečenja, da potemtakem razlikujemo močan vlek, vzkrizni vlek itd., po drugi strani pa električno, parno ali mehanično vleko. Zamenjava obeh pojmov ni opravičljiva.

Tehniška sekcija terminološke komisije SAZU

Brusimo tehniško besedo

III. Pri večanju tehniškega besedišča sta prišla na drobnejše sito tudi izraza proizvod in izdelek. Za splošno rabo sta pojma kolikor toliko opredeljena, se pravi malone istovetna, saj je proizvod (nem. das Erzeugnis) n. pr. naraven ali umeten itd., izdelek (nem. das Ausgearbeitete) pa pač vse tisto, kar je kakor koli izdelano. Za tehnika je seveda ta razmejitev mnogo preohlapna. Poglejmo, kako bi prišli na čistjšo glagol proizvajati, izposojen iz drugih slovenskih jezikov, označuje mehanični proces izdelovanja, za označevanja organskega snovanja pa imamo Slovenci druge izraze, kakor n. pr. pridobiti, pridobivati, gojiti, zrediti, razpoliti itd. tako da zavoljo tega ne mo-

remo vsepovsod govoriti o proizvodnji prav gotovo pa ne o proizvodnji prasičev, živine, jaje, mleka itd., vse dokler v slednjem primeru ne mislimo mleka v prahu. Za tehniško rabo bodi proizvodnja ustvarjanje večjih količin kakršnih koli dobrin ali predmetov, izdelovanje pa enak proces na posameznemu kosu ali predmetu. Temu primerno bi poiskovali potegniti mejo tudi med proizvodnim in izdelkom. Pristavljamo, da se ta predlog skoraj ne zdi spremenljiv brez priredkov, marveč še bo moral pisati tehnik v vsakem primeru že skrbneje zateči k svojemu jezikovnemu čutu, če bo hotel zadeti pravo.

(v starejših slovarjih tudi vratio), ki sta za jezikoslovca (in tudi laika) neoporečna. Za strokovno rabo smo ju po tujem (nemškem) vzoru razmejevali tako, da so si obtežene le na upogib, gredi pa na upogib in zasuk (torzijo). Če izvzamemo os kot dozdovno središčinico, pa se moramo kar vprašati, ali je razlikovanje med osjo in gredjo sploh potrebno. O tem seveda še ne bomo rekli zadnje besede; to pa je eden najprikladnejših primerov, kjer bi strokovnjaki s podrobnejšo analizo tudi nam precej pripomogli, da bi laže in čim pravilneje presekali ta gordijski voz. Precej besed in truda smo že zastavili, da bi prišli do dna zadeve, s katerim naj pravilno označujemo orodje, s katerim vijake ozivjamo (odvijamo) je lahko prav, čeprav je v splošni rabi — kakor izjaviti — tudi za druge namene) ali zavijamo. V živem jeziku so zanj znane že najmanj tri različne vijaje, izvijač in zavijač.

čprav tem izrazom a priori ne bi mogli odrediti pravice obstoja, moramo vendarle upoštevati okoliščine, da navaja Slovenci pravopis izvedenki iz vijaka — vijačnik in vijec, ki ne pomenita nič drugega kakor prav to orodje. Sicer pa je iz istega gnezda še glagol vijati, ki bi bil po jezikotvornih pravilih sprejemljiv, saj poznamo n. pr. podobne tvorbe: prosjačiti, junačiti itd. Pri tem pa nas zadržuje pomislek, da ga ni mogoče uporabljati v pomenu: pritrjen z vijaki, ker z njim ni mogoče povedati dovršenega dejanja (Zavijačen je seveda napak). To se pravi, da bomo morali v vseh takih primerih vendarle posegati po opisovanju — kakor zgora. Slaba in neživa je tudi pri devniška tvorba vijačen, pri kateri bi se morali odločiti za uporabo tistega pravila, da se nekateri pridevniki moskoga in srednjega spoda delajo s pripodkom -ov ali -ev, tako da bi n. pr.

tkz. vijajenemu spoju pravilne je dejali vijakov spoj, kar pa spet pomensko ni prav zaideto. Tako se sama po sebi ponuja naša, zmerom dobra predložna zveza: spoj z vijaki, ne glede na to, da nas posiljeni pridevnik vijačen morda lahko zavede celo v dvomjuja. Skozi rešeto smo pretresli tudi trojico izrazov: poskus (poizkus), preizkus in preiskava. Poimj poskus oziro. poizkus (ta dva sta istovetna) ter preizkus oziroma preiskava so sami po sebi različni, opredelitev te razlike pa je skoraj težja od upoštevanja. Pri preizkavi gre za celoto raznih dejanj, ukrepov, da celo poskusov in preizkusov, ki imajo vsi skupaj t namen, da bi preiskovalec prišel do dna nekemu pojavu ali stvari vobče, medtem ko je poskus in tudi preizkus (v tem primeru) vsak posamezni posop. pek z enskim namenom. Za opredelitev poskusa in preizkusa navajamo, da govornico v kemiji o poskusch, pri preiska-

